

Razne novice

Mariboru, v kateri službi je mnogo src potolažil v veliki sili in mnogo soz otrnil. Do siromakov je imel splon ganljivo ljubezen. Ves čas v Mariboru je bil delaven ud družbe sv. Vincencija v stolni župniji. Koliko dobrot je storil v tej, za njega posebno ljubi in važni službi, je gotovo častno zapisano v knjigi življenja. Mnogo bolnikov in ubožcev je redno na teden obiskoval ter jim prinašal obleke, jedil ali denarnih podpor. Pri svojih stoterih učencih in učenkah je bil vedno sila priljubljen; vsaj je bil vedno zvest prijatelj, moder učitelj in mnogoterim skrbni krušni oče!

Vsled svojih marljivih in temeljitih studij je bil jako izobražen. Govoril je mnogo jezikov. Njegova dalekosežna potovanja so mu omogočila jasno spoznanje raznovrstnih ljudi in dežel. Prepotoval je Nemško, Francosko, Svico, Laško in Bosno; posebno pomen pa je bil na svoje trudapolno potovanje v Sv. deželo, v Palestino.

Kdor ga je poznal, ga je moral ljubiti in spoštovati. Njegove lepe lastnosti ostanejo nepozabljive vsakomur. Stanovski, sobratje pa vedo, da je bil mož molitve, poniznosti in dobrotljivosti. Naravnost obudovanja vredna pa je bila njegova potrpežljivost v njegovi štiriletni, neozdravljivi črevesni bolezni. Trpel je v groznih bolečinah, brez ihtenja in brez solz — kot pravi, krščanski junak!

Mili prijatelj! Nisi dosegel visoke starosti. A nad Teboj se izpolnijo doslovno prelepe besede sv. pisma: „Consummatus in brevi explevit tempora multa“, kmalu si bil odzvet, a izpolnil si dolgo dobo, kajti dopadljiva je bila Bogu Tvoja duša.

Truplo predragega ranjkega je dva dni ležalo v mrtvaški kapelici pri usmiljenih bratih v Gradcu. Zelo ganljivo je bil od tam sprevod, ki je truplo prepeljal na južni kolodvor v Gradcu; ves kapitelj sekovske škofije, mnogo drugih graških duhovnikov in o-bilno število graškega prebivalstva se ga je udeležilo. Sprevod je vodil mariborski g. stolni župnik Fr. Moravec ob asistenci gg. dr. A. Medveda in dr. Fr. Lukmana. Dne 10. julija je došlo truplo v Maribor. Ob ¼4. uri popoldne je bilo prepeljano iz južnega kolodvora v kapiteljsko hišo. Od tam so prenesli zemeljske ostanke v stolno cerkev; sprevod je vodil prevzvišeni knez in škof Nj. Ekscelencia dr. M. Napotnik, ki je opravil tudi v stolnici mrtvaške molitve za pokojnika. Iz stolnice se je pod vodstvom g. ravnatelja dr. Mateka vršil pogreb na novo osrednje pokopališče na Tezni. Dolga je pol na osrednje pokopališče, a ni se je zbala ogromna množica zvestih prijateljev in častilcev, ki so hoteli spremiti velečastnega g. kanonika k hladnemu grobu. Bilo je slišati mnogo glasnega ihtenja in videti mnogo solz — znamenje neomajene ljubezni do pokojnika. Tam blizu križa na novem pokopališču počiva on, ki smo ga vsi ljubili in spoštovali; spomin njegov in visoko priznanje njegovih vrlin in dobrih del pa ostane vedno med nami.

Uradno določene cene za novo žito.

Z Dunaja se dne 13. julija uradno poroča: V državnem zakoniku in uradni „Wiener Zeit.“ se je danes objavila naredba, po kateri se določijo cene, po katerih se bo novo žito prevzemalo (nakupovalo).

Cene, ki bodo imele svojo veljavo do žetve leta 1916, bodo sledeče: za pšenico in piro 34 K, za rž 28 K, za ječmen, ki se rabi v pivovarnah 28 K, za drugi (krmilni) ječmen 26 K, za oves 26 K. Cene za semensko žito se bodo s posebno odredbo uravnale. Ako se pšenica odvzame po vojno-žitnem prometnem zavodu, njegovem pooblaščenca ali od zavoda najetem mlinu ali skladišču pred 16. septembrom 1915, rž pred 16. avgustom 1915 in oves pred 1. oktobrom, se bo k gorej določenim cenam dal pridatek, kateri bo znašal pri 100 kg: 1. pri pšenici v času do 31. julija 1915 4 K, do 15. avgusta 3 K, do 31. avgusta 2 K in do 15. septembra 1 K; 2. pri rži do 31. julija 2 K, do 15. avgusta 1 K; 3. pri ovsu do 15. sept. 1 K.

Cene, pod katerimi se žito prevzame, veljajo od postaje, kjer se isto naklada. Stroške nakladanja, vožnje do določene postaje, mlina ali skladišča mora trpeti prodajalec (lastnik žita). Vlada in odredba stopi takoj v veljavo. Vlada je dovolila pridanke k cenam, da bi se tako poljedelci navdušili k hitrejši mlatitvi. Pri pšenici in rži sme biti le dva odstotka drače.

O cenah moke se je pri posvetovanju, ko so se določile cene za žito, obširno in podrobno posvetovalo. Cene, ki so se sklenile glede moke, vendar niso za stalno določene in se bodo pozneje objavile. Vsekako se v pomirjenje prebivalstva lahko zatrjuje, da bo cena moki, ki jo rabijo širši ljudski krogi, posebno za kruh, zelo znižana. Proti poizkusom, te cene prekoračiti, kar se je žal zadnji čas mnogokje dogodilo, se bo nastopalo z največjo strogostjo.

Kar se tiče bodoče sestave (kakovosti) moke, se lahko že sedaj smatra kot trdno določeno, da bo pri- mešavanje raznih drugih (slabejših) vrst moke v nekaterih tednih odpravljeno in se bo potem sama ne-mešana zlahka moka spravila v promet. Istotako se bo odslej pri mletju posameznih žitnih vrst pazilo na to, da se otrobi ne bodo mleti k moki in bo tako moka zgubila dosežanje močno rujavo barvo.

Naročajte „Slov. Gospodarja“!

* Letošnje nove maše novomašnikov lavantinske škofije se bodo vršile po sledečem redu: Novomašnik Arlič Karol dne 8. avgusta v St. Janžu na Vinski gori; pridigar: Ivan Rotner, duh. svet. in dekan v Skalajah. Novomašnik Guček Karol dne 1. avgusta v Celju (opatijska cerkev sv. Danijela); pridigar: dr. Matija Slavič, prefekt semenišča in prof. bog. v Mariboru. Novomašnik Jarh Konrad dne 25. julija pri Sv. Marjeti pri Rimskih toplicah; pridigar: Josip Potovšek, župnik v Vojniku pri Celju. Novomašnik Jeraj Josip dne 15. avgusta v Rečici; pridigar: Franc Časl, kaplan v Ormožu. Novomašnik Kosi Alojzij 8. avgusta v Ljutomeru; pridigar Marko Tomažič, kn.-šk. duh. svet. in dek. v Kozjem. Novomašnik Krevh Mat. 1. avgusta v Starem trgu; pridigar: Ivan Rotner, duh. svet. in dekan v Skalajah. Novomašnik Krušič Janez dne 25. julija v Mengšu na Kranjskem; pridigar: Franc Eržen, župnik v pok. v Mengšu na Kranjskem. Novomašnik Lendovšek Bogdan dne 24. julija v Makolah; pridigar: Mihael Lendovšek, konz. svet. in župnik v Makolah. Novomašnik Rehar Jožef dne 1. avgusta pri Sv. Martinu v Rožni dolini; pridigar: Franc Smodej, korni vikar in urednik „Mira“ v Celovcu. Novomašnik Safošnik Jakob dne 8. avgusta v Sv. Lovrenču na Dravskem polju; pridigar: Anton Peršuh, kaplan v Dolu pri Hrastniku. Novomašnik Slander Maks dne 8. avgusta v Gomilskem; pridigar: dr. Franc Čukala, župnik v Podkloštru na Koroškem. Novomašnik Feliks Vrščič dne 8. avgusta pri Sv. Antonu v Slovenskih goricah; pridigar: Martin Erhatič, kaplan pri Sv. Antonu v Slov. gor. Novomašnik Žmavc Jože dne 8. avgusta v Bočni; pridigar: Franc Sternšek, kaplan pri Sv. Vidu na Planini. Novomašnik Gorogranc Martin v Ponikvi ob juž. žel. Novomašnik Medved Martin dne 1. avgusta v Artičah; pridigar: dr. Anton Medved, duh. svet. in c. kr. gimn. prof. v Mariboru.

* Mlad doktor. Na dunajskem vseučilišču promovira doktorjem prava danes nečak stolnega dekana mil. g. J. Majcena, član „Danice“ g. Stanko Majcen, c. kr. namestniški praktikant v Gradcu in zdaj v vojaški službi kot rezervni poročnik.

* Slovenski duhovnik na Ruskem mašuje in spoveduje ujetnike. Od Kapele pri Račgoni nam piše: Iz ruskega ujetništva iz Skobelova v Turkestanu piše dne 14. sušca Luđvik Zver svoji materi: „S srčnim pozdravom Vam naznanjam, da sem še zdrav, samo vojni ujetnik sem. Tolaži me to, ker nas je par znanih skupaj. Druga ne delamo, kakor uši koljemo. Imeli smo malo snega, pa prmrzlo ni bilo. Zdaj je toplo, kakor pri Vas še poleti malokdaj. Praznike sem imel žalostne. Mislim, da jih še ne bom tako kmalu obhajal doma. Pri sv. maši je nisem bil od Stefanovega, pa takrat samo na pol, ker smo morali brž dalje. Danes sem imel spet srečo. Maševali so nekdanji kaplan kapelski, č. g. Vladimir Cepuder. Oni tu spovedujejo Slovence. Pa ne vem, ali so ujeti, ali drugače sem poslani. (Op. poročevalca: Vojni kurat V. C. je tudi ujetnik.) Mi tu malo molimo, vse nas svadi, tako, da ne morem moliti. Zato pa molite Vi doma. Denarja nimam nič. Pa se ne kaže, ga pošiljati. Bom že nekako prestal. Saj menda to ne bo dolgo trajalo, bom ga pa potem doma enkrat pošteno potegnili. Tudi rožički Fricko, pa Dunkeš in Česnikov Lovrenc so ujeti, pa jih še niso pripeljali za nami. Bodite zdravi do svidenja!“ — Ta dopisnica je potrebovala do Kapele 113 dni.

* Državni in deželni poslanec dr. Ivan Benkovič nam piše z južnega bojišča: Pošiljam Vam iskrene pozdrave; zroč na vrhove Krna in predgorja, opazujem z ogrožene postaje veličastni topovski dvo-boj. Lah strelja na vse pretege iz vseh topov, pa le redko zadene terno. Učinek večjih topov se opaža s prostim očesom na 12 km daljave. Velikanski stolpi dima se vidijo od daleč. Uro pred nami gori večje selo, pa tudi bližnja cveteča vas je že precej v razsulu. Sovražnik skuša doseči tudi Kolodvor in nas je s par bonbončki motil parkrat pri delu, toda pred nami stoječa baterija je sovražno postojanko hitro „pogrunjala“ in jo v prah razpršila. Skoro pred očmi sovražnika se promet na kolodvoru nadaljuje. Če tudi deloma v območju sovražnega ognja. Dne 2. t. m. je sovražnik vrzel par granat v neposredno bližino za odhod pripravljene sanitetnega vlaka; posledica: le par lukenj med železniškimi tiri in par ubitih šip. Naše postojanke so neomajne, če tudi pače časi po tisoč granat dnevno le na par kilometrov širjave. Željno pričakujemo prihoda domačih čet, ki bodo branile rodno grudo. Sovražnik je spoznal v Slovenceh in Hrvatih neprekosljivega protivnika.

* Slovence ob vnožju Malega Pala. Naš rojak črnovojnik Fr. Vogrin nam piše s tirolsko-italijanske meje dne 25. junija: Danes Vam imam čast, spet iz drugega mesta poročati, namreč izpod vnožja Malega Pala, kjer čuvamo obmejni Kamen in ga tudi vsak trenutek lahko vidimo. Tukaj si pa ne smete misliti, da bi vrh Malega Pala ne bil naš. Ta važni vrh je naša last, čeravno si Italijani večasi prizadevajo, ga spet nazaj dobiti. Pa naše puške in ročne granate, posebno pa naša izvrstna artilerija, katero moramo pred celim svetom pohvaliti, požene požrešnega Laha zopet nazaj v njegove luknje. Kaj znamenitega se zadnji čas tu kaj ni prigodilo. Razun običajnih večernih spopađov ni večjega boja, pač pa se vršijo artilerijski boji vsak dan.

* Odlikovani pionirji. Srebrno svetiljo prvega razreda sta dobila pionirja Franc Gologranc in Andrej Premelj; bronasto kolajno pa je dobil Frano Sluga. Odlikovanci so vsi od 3. pionirskega bataljona.

* Župnik in učitelj kosita. Župnik v vasi Grač v Tirolah se je zadnje tedne, ko je radi vojske z Italijo zmanjkalo delazmožnih moških, postavil na čelo čvrstih starčkov, fantov in žensk, ki so bile pripravne za kosce in je šel s svojo četo od posestva do posestva pomagat kositi in spravljat seno. Za travnike in ravnini si je g. župnik izposodil stroj za košnjo. Ljudstvo je bilo vsled župnikovega prizadevanja tako navdušeno, da je bila košnja izvanredno hitro opravljena. — Češki učitelj Ivan Benda v Vostrovi je imel v šoli le kratek pouk in je ob lepem vremenu z otroci šel na travnike pomagat spravljati seno. Zjutraj zgodaj se je navadno pridružil koscem in je do časa, ko se je pričel pouk, pridno vlek koso kakor drugi kosci. Vesele pesmi so se glasile na travniku, kjer je kosil učitelj Benda.

* Alkohol — morilec! V Lahoncih sta dne 6. julija šla Rudolf in Jožeta Šel na delo ter vzela seboj svoja otroka, šestletno Ano in petletnega Avgusta ter — pol litra žganja! Da žganje ostane pravilno hladno, sta ga zavarovala v jelšju ob vodi, otroka pa sta bila prosta. Iztaknika sta steklenico ter jo do dna zpraznila. Ana je postala takoj nezavestna, je začela bruhati ter je drugi dan umrla. Alkohol jo je umoril!

* Stajerčijanski list prenehal. „Domačin“, ki so ga izdajali kranjski stajerčijanci v Ljubljani, je prenehal izhajati.

* Veliki dobički železne industrije. Železna industrijska družba v Pragi, ena največjih v celi državi, izkazuje v prvi polovici letošnjega leta nad 11 milijonov kron čistega dobička in bo izplačevala svojim delničarjem 100 K dividende. Lansko leto je znašala dividenda samo 40 K. V vojskitem času cvete tovarnarjem železja in orožja zlata pšenica.

* 36.000 kg mesa uničenega. V Dravski dolini je nastalo nemalo razburjenje, ko se je izvedelo, da so v Gradcu zaprli usnjarja in posestnika Wrentschurja iz Marenberga, kateri je tržil z živino in z mesom ter je z istim zalagal vojaštvo. Kakor nemški listi poročajo, je posebna komisija odredila, da je v Mariboru moral konjederec zakopati v zemljo 10.000 kg mesa, katerega je Wrentschur prodal vojaštvu. V Gradcu pa je bilo zakopanega v zemljo 26.000 kg mesa, ki je že bilo napol gnilo in seveda ni bilo več v žitno. Preiskava je baje dognala, da je Wrentschur nakupoval živino za vojaštvo z velikim dobičkom in da je na Dunaj pošiljal manjvredno živino za drag denar. — Govori se tudi, da je ljpeč kmetov, pri katerih je Wrentschur nakupoval živino, hudo oškodovanih.

* Živinski potni listi za živino, nakupljeno za vojaštvo. Mariborsko okrajno glavarstvo je izdalo na župane sledeče navodilo: Zaznalo se je, da niso živinske potne liste v vojske namenene nakupljene živine v mnogih slučajih odvzeli vojaški nakupovalci ali prejemniki živinčev, temveč jih pustili v rokah prodajalca živine. Občinskimi predstojništvom se naroča, da takoj odvzamejo in semkaj predložijo vse od posestnikov obdržane živinske potne liste za živinčeta, ki so se prodala vojskemu erarju.

* Vojaški konji za spravljanje žetve. Graško vojaško poveljstvo je naznanilo namestniki, da je vojaška uprava pripravljena, v prostoru 100 kilometrov okrog Lipnice, dati kmetom, ki jim pri spravljanju žetve primanjkuje vprežne živine, zastoj na razpolago vojaške konje, če treba z vprego in vozničk vred. Zeli se le, da se voznički in konji pri kmetih prehranjajo. Prošnje se vlagajo pri okrajnem glavarstvu, v katerem se nahaja posestnik-prosilcec.

Prošnje za vojaško vprego lahko vlagajo tudi posestniki Slovenskih goric.

* 7000 jajc zaplenjenih. V Aradu na Ogrskem je zaplenila tamošnja policija 7000 jajc, ker se je lastnik branil prodati jajca za ovdotno prebivalstvo. Bila so namreč namenjena za izvoz v tujemstvo. Lastnik je dobil za zaplenjena jajca postavno določeno ceno.

* Vinogradi. Kjer so zamudili pravočasno škropljenje, se je peronospora pokazala že izvanredno močno. V suhih legah pa nastopa grozdna plesnoba. V zdravih vinogradih je grozdje izvanredno lepo razaito.

* Tržne cene v Gradcu. Debeli voli 270 do 288 K, srednje debeli 240 do 268 K, suhi 216 do 236 K; debele krave 216 do 252 K, srednje debele 160 do 212 na 200 do 268 K; teleta 260 do 280 K, izjemoma 290 do 300 K; mlade svinje 380 do 390 K, debele svinje 384 do 390 K, srednje debele — do — K, mesne svinje 364 do 380 K; ovce 180 do 210 K. (Pri goveji živini veljajo cene za 100 kg žive teže, pri teletih, svinjah in ovcah za 100 kg mrtve teže.) Seno 100 kg: sladku 9 do 10,50 K, kisló 8.— do 9.—, slama 6.— do 8.— K; pšenica 41,50, rž 33,50, ječmen 30,80, kuruza 40, kroso 50 K, oves 27,30 K, ajde 60 K, fižol 90 do 100 K, grašica 180 K do 200 K, leča 200 K, proseno pšeno 120 do 144 K, pšenični zdrob 120 K, koruzni zdrob 84 do 88 K, ržena moka ... K, pšenična moka št. 0 do K, št. 4 ... do ... K, št. 6 (črna) ... do ... K (100 kg). Jajca komad 13 do 16 v, krompir 20 do 40 v 1 1 kg, mleko 32 do 35 v liter.

* Obletnica slamnika. Prvi slamniki je djal na glavo nemški cesar Oton Veliki leta 946, ko je šel s svojimi vojaki na vojsko zoper francosko kraljico Gerbergo. Od tistega časa je toraj ravno 969 let, odkar so prišli slamniki v veljavo.

* Vremensko prerokovanje za prihodnji teden. Za Stajersko, Koroško in Kranjsko se prerokuje v o prihodnjem tednu lepo, toplo in jasno vreme.